

Fredsavtalet med Ryssland år 1809

innebar att Sverige tvingades avträda Finland, som hamnade under ryskt överhöghet. År 1852 stängde Ryssland den Norsk-Finska gränsen. För renskötsel uppstod svårigheter på norsk sida gränsen i och med förlusten av renbetesmarker i Finland.

Gränsstängningen kom att utlösa en massiv utflyttning av norska samer till Sverige. I exempelvis Karesuando fördubblades den samiska befolkningen, med 69 norsksamiska familjer, under en tjugoårsperiod. Dessförinnan bestod den samiska befolkning ungefär till hälften av den totala befolkningen i Karesuandoområdet. De norska samernas invasion medförde att minst 20.000 renar ytterligare tillfördes Karesuandoområdet. Även de interna norsksamiska konflikterna bidrog till den norsksamiska inflyttningen till trakterna av Jukkasjärvi i slutet av 1800-talet.

Den stora ökningen av renantalet i Karesuando kom att medföra en överbetning av markerna. Betessituationen startade en ny flyttvåg söderut i Sverige, med början strax innan 1900. Det är denna flyttning som idag hävdas vara en tvångsflyttning av Karesuandosamer. Av de samer från Karesuando som flyttade neråt landet i Sverige, var många ättlingar till de samer, som tidigare kommit från Norge till Sverige på grund av den ryska gränsstängningen.

Flyttvågen av nordsamer kom att nå ända ner till Jämtland. De nya samerna kom att på ett drastiskt sätt att sätta sin prägel på de inföddas liv och vardag, längs den svenska fjällkedjan och dess angränsande inland. Renskötseln i de södra områdena fick sedan anpassas efter nykomlingarnas sedvänjor.

De mest kända samerna i Sverige har ofta norsksamisk ursprung, såsom författaren Johan Tuuri, konstnären, Nils Nilsson Skum. Ledande, och tongivande personer, inom sametinget, med namn som Baer och Utsi, är ättlingar till de samer som flyttade från Norge på adertonhundratalet.

Konsekvenser för nutiden.

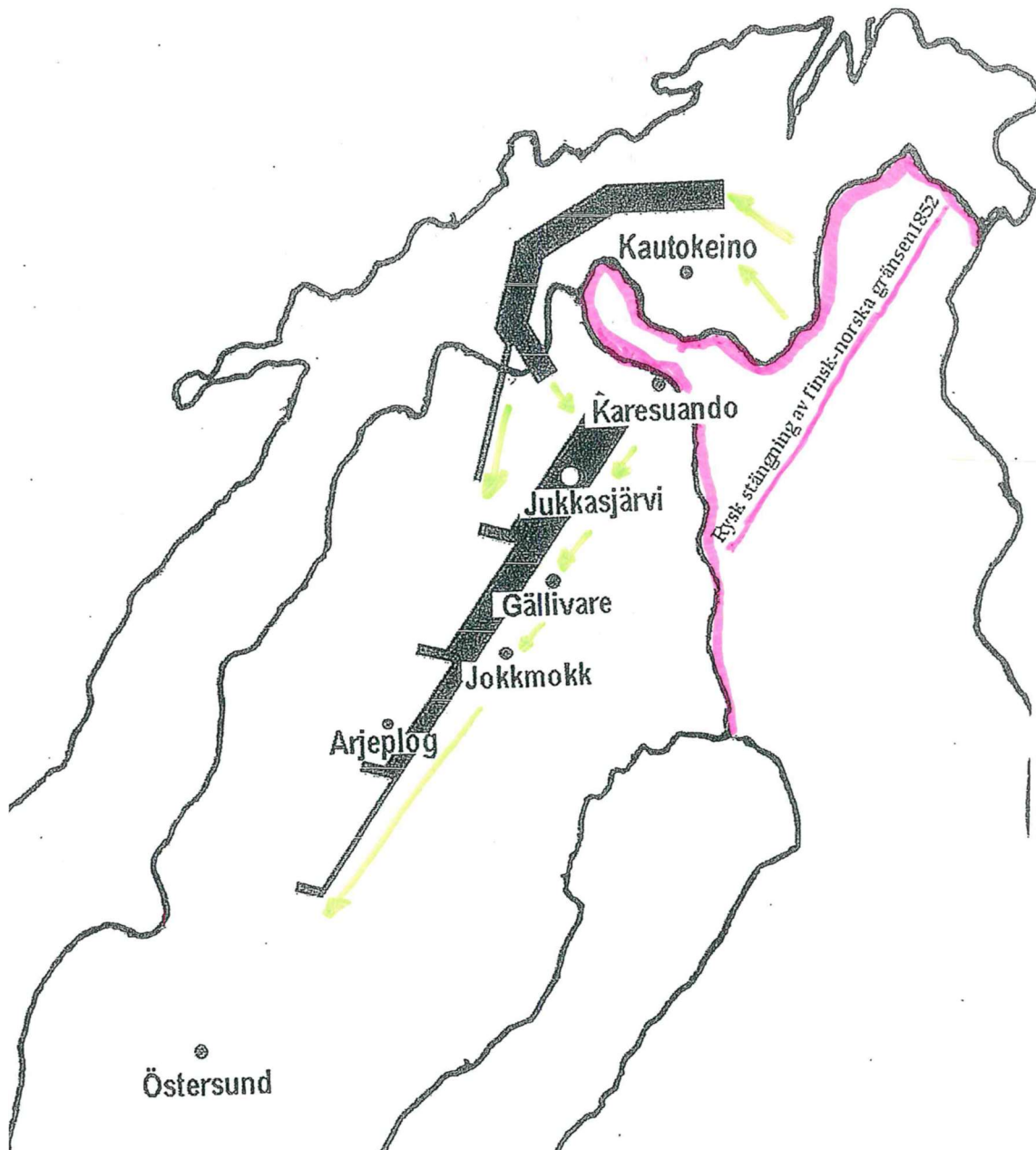
Nordsamer tog, med tiden, över samebyar i söder, dit de anlät.

De undanträngda ursprungliga renägare, och andra bofasta i fjällkommunerna, med månghundraåriga rötter i områdena, och de tidigare invånarnas ättlingar kan nu bli tvingade till att söka tillstånd för jakt, fiske, och annat, som de hade rätt till tidigare. Dessa rättigheter har nu till stor del övertagits av nordsamernas ättlingar.

Den svenska staten, och dess myndigheter, har visat ett djupt ointresse för de tidigare brukarnas rättigheter till sina egendomar, med att tillåta nordsamernas utbredning och utnyttjande av renbete på privat mark utan att vare sig ta hänsyn till de ursprungliga innehavarnas samtycke, eller att kompensera dem för intrången. Och det har på senare tid framkommit att staten, också, med avvitringar överfört enskild mark till kronoegendom. På senare år har också en omfattande historieförfälskning i norr ägt rum, i o m, att samiska namn ersatt de ursprungliga kvämfinska namnen på lantmäteriets kartor.

Vi hävdar att dagens konflikter i "renbetesområdena" har sin rot i den ryska gränsstängningen av den norsk-finska gränsen 1852, och den svenska statens oförmåga att tillse att alla intressenter på ett tillfredsställande sätt fått sin röst hörd i berörda frågor. Osynliggörandet av dessa intressenter bäddar för ökade framtida konflikter.

KARTA;
IMIGRATIONEN AV STORRENDRIFTEN FRÅN KARELEN OCH FINLAND VIA NORGE

Kilde: Jukkasjärvi historieforskningsgrupp
Holger Torneus och Bengt Johansson-Kyrö (2004)

Litteraturhänvisning:

Östen Groth: Nordkalotten – Konung Faravids land
Nils Arell: Kolonisation i lappmarken
Ernst Manker: Vägen går krokigt

